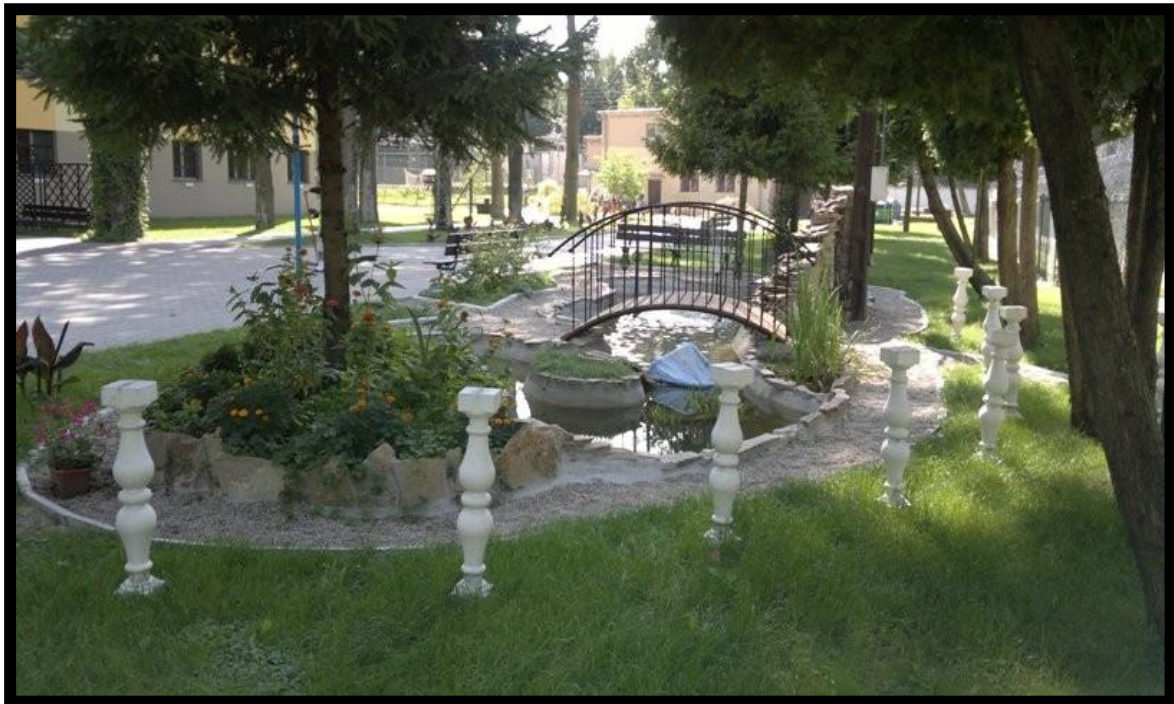

Program profilaktyczny
Schroniska dla Nieletnich w Dominowie
na rok szkolny 2015/2016

Zatwierdzony Uchwałą Rady Schroniska

Opracował zespół:
Jerzy Jakimiuk
Jarosław Piasecki
Marcin Wierzganowski
Kamila Kudelska

Spis treści:

Wstęp.

1. Adresat programu
2. Cele programu
3. Zachowania problemowe
4. Czynniki chroniące
5. Metody pracy
6. Formy pracy
7. Zasady pracy w grupie
8. Realizacja programu
9. Przewidywane osiągnięcia podopiecznych
10. Ewaluacja programu

Literatura

WSTĘP

Profilaktyka jest procesem wspierającym zdrowie przez umożliwienie ludziom uzyskania pomocy potrzebnej im do konfrontacji ze złożonymi, stresującymi warunkami życia oraz przez umożliwienie jednostkom osiągnięcia subiektywnie satysfakcjonującego, społecznie akceptowanego, bogatego życia, to wspomaganie radzenia sobie z trudnościami; ograniczenia czynnika zagrażającego; wzmacnianie czynników, które sprzyjają rozwojowi.

Profilaktyka wynika głównie ze świadomości niepowodzeń w realizacji działań wychowawczych i zagrożeń dla prawidłowego procesu wychowania. Skuteczne działania zapobiegające problemom dzieci i młodzieży powinny kompleksowo uwzględniać doświadczenia nowoczesnej profilaktyki skoncentrowanej na: jednostce, rodzinie, grupie rówieśniczej, szkole, lokalnej społeczności, szerokim społeczeństwie.

Program opracowano w oparciu o obowiązujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zmianami).
- Konwencja o Prawach Dziecka – przyjęta przez ZGROMADZENIE OGÓLNE NARODÓW ZJEDNOCZONYCH dnia 20 listopada 1989 roku (art.3, art.19, art.33).
- Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz.U. 1991 nr 95 poz. 425 z późn. zmianami).
- Rozporządzenie MEN z 27.08.2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2012 poz. 977 z późn. zmianami).
- Rozporządzenie MEN z dnia 30 kwietnia 2013r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2013 poz. 532)
- Rozporządzenie MENiS z dnia 31.01.2003 roku w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem. (Dz. U. z 2003 r. Nr 26, poz. 226),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 209 z późn. zmianami),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz.1485),
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2002 nr 147 poz. 1231; Dz. U z 2007 nr 70, poz. 473).
- Ustawa z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. 1996 nr 10 poz. 55 z późn. zmianami).
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. 1994 nr 111 poz. 535 z późn. zmianami).
- Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2015, poz.1249)
- Rozporządzenie MEN z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1113)

Program profilaktyczny SdN w Dominowie.

Program uległ ewaluacji na podstawie zgromadzonych i zweryfikowanych informacji od pracowników pedagogicznych i nieletnich. Określono problemy występujące w środowisku Schroniska, zbadano oczekiwania, podopiecznych i kadry pedagogicznej, co do realizowanej profilaktyki.

Kadra pedagogiczna określiła swoje kompetencje dotyczące profilaktyki w placówce. Z oceny kompetencji kadry wynikało, że jest ona przygotowana do prowadzenia profilaktyki w placówce. Niektóre zagadnienia będą realizowane przy współpracy ze specjalistami współpracującymi ze Schroniskiem.

Po przeprowadzonej diagnozie środowiska placówki określono główne cele programu i zadania służące ich realizacji.

Konstrukcja programu uwzględnia program wychowawczy placówki statuty szkoły i inne dokumenty wewnętrzne Schroniska.

Opracowane strategie interwencyjne zostały wpisane w regulamin Schroniska dla Nieletnich w Dominowie.

Program profilaktyczny będzie realizowany w trzech działach placówki: szkoła, warsztaty oraz internat. Na terenie szkoły zajęcia profilaktyczne zostaną realizowane w trakcie godzin wychowawczych. W warsztatach szkolnych program będzie realizowany w ilości dwóch godzin miesięcznie w każdej grupie warsztatowej. Zajęcia odbywać się będą w ramach programu nauczania z godzin do dyspozycji nauczyciela. Na terenie internatu program realizowany zostanie w każdej grupie wychowawczej, przez wychowawców odpowiedzialnych za realizację programu profilaktycznego.

1. ADRESAT PROGRAMU:

Adresatem programu są wszyscy podopieczni, Schroniska dla Nieletnich w Dominowie.

2. CELE PROGRAMU:

Główne cele programu:

- Wdrażanie do zachowań społecznie akceptowanych,
- rozwijanie umiejętności komunikacji,
- Kształtowanie umiejętności budowania własnej wartości,
- Ćwiczenia umiejętności zachowań asertywnych,
- Rozwijanie empatii,
- Zapobieganie zachowaniom agresywnym,
- Wskazywanie ciekawych i pożytecznych form spędzania czasu wolnego
- wyjścia poza teren schroniska,
- Kształtowanie umiejętności podejmowania właściwych decyzji,
- Rozwijanie umiejętności interpersonalnych,
- Dostarczenie wiedzy dotyczącej używek i zagrożeń z nimi związanych,
- Kształtowanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych,
- Uświadomienie przyczyn oraz konsekwencji zachowań aspołecznych,
- Dostarczenie wiedzy dotyczącej prawidłowości rozwoju wychowanka,
- Kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów i konfliktów,
- Kształtowanie u podopiecznych odpowiedzialności za własne zdrowie,

- Uświadomienie możliwości dalszego kształcenia i zatrudnienia po opuszczeniu placówki.

3. ZACHOWANIA PROBLEMOWE:

- Agresja,
- Palenie tytoniu,
- Wulgarnie słownictwo,
- Bójki,
- Niszczenie mienia placówki,
- Przyjmowanie norm nieakceptowanych społecznie,
- Brak motywacji do nauki,
- Problemy z dyscypliną,
- Wymuszenia i zastraszenia,
- Kradzieże,
- Próby przemytu tytoniu i środków odurzających (marihuana, amfetamina),
- Prowokacyjne zachowanie w stosunku do nauczycieli i wychowawców,
- Dydaktyczne opóźnienie organizacyjne,
- Picie alkoholu,
- Problemy z radzeniem sobie w sytuacjach trudnych,
- Nieadekwatna samoocena,

4. CZYNNIKI CHRONIĄCE.

- Pozytywne wzorce zachowań,
- Znajomość prawa,
- Zainteresowania, hobby,
- Rozwój duchowy,
- Wysoka samoocena,
- Spójny system wartości,
- Wiedza i umiejętności,
- Organizacja czasu wolnego,
- Pozytywna grupa rówieśnicza,
- Zdrowy styl życia.

5. METODY PRACY:

- podające
- problemowe
- eksponujące
- praktyczne

6. FORMY PRACY.

- indywidualna,

- zbiorowa,
- praca w małych grupach.

7. ZASADY PRACY W GRUPIE.

- Wspólnie ustalamy cele i zadania.
- Przy podziale zadań uwzględniamy predyspozycje, zdolności i zainteresowania.
- Jesteśmy odpowiedzialni za słowa i czyny.
- Wyznajemy zasadę szczerości i życzliwości wobec siebie.
- Tolerujemy inne poglądy.
- Preferujemy otwartość, ale w granicach własnego uznania.
- Uważnie słuchamy osoby mówiącej i szanujemy jej wypowiedzi nawet wówczas, gdy się z nimi nie zgadzamy.
- Przestrzegamy reguł czasowych.
- Wypowiadamy się krótko, jasno i precyzyjnie.
- Mówimy zawsze we własnym imieniu.
- Akceptujemy członków zespołu takimi, jacy są.
- Potrafimy spokojnie i uważnie przyjmować krytykę innych.
- Jesteśmy kreatywni i twórczy.
- W sytuacjach trudnych zawsze pomagamy sobie wzajemnie.
- Dokonujemy obiektywnej oceny naszej pracy.

8. REALIZACJA PROGRAMU.

Osoby: Nauczyciele szkoły, nauczyciele zawodu, wychowawcy, psycholog, pedagog, osoby i instytucje współpracujące ze schroniskiem.

Czas realizacji: Rok szkolny 2014/15.

Miejsce realizacji: Schronisko dla Nieletnich w Dominowie.

Program profilaktyczny i zawarte w nim treści realizowane będą w ramach:

- przedmiotów szkolnych,
- godzin wychowawczych,
- zajęć edukacyjnych w grupie wychowawczej,
- zajęć rekreacyjno – sportowych,
- zajęć w warsztatach szkolnych.

Obszar działania (cele)	Zadania do realizacji	Forma pracy	Metody	Osoby odpowiedzialne
Agresja i przemoc	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie świadomości nieletnich na temat przyczyn i źródeł agresji Zwiększenie świadomości, że podopieczny może skutecznie poradzić sobie z sytuacjami nacisku (przemocy, agresji).Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własną i cudzą agresją. Zwiększenie umiejętności radzenia sobie z emocjami 	Praca zbiorowa, indywidualna	Wykład, Dyskusja dydaktyczna	Pedagog, psycholog wychowawcy, nauczyciele,

	<ul style="list-style-type: none"> Umiejętność radzenia sobie w nowym środowisku. Zwiększenie poczucia własnej wartości 	Praca w małych grupach	Ćwiczenia, symulacje	Wychowawcy, nauczyciele
	<ul style="list-style-type: none"> Bezpieczeństwo i dobre samopoczucie w grupie Nauka rozwiązywania problemów 	Praca zbiorowa	gry symulacyjne	Wychowawcy
Konsekwencje i odpowiedzialność za swoje czyny	<ul style="list-style-type: none"> Zapoznanie z odpowiedzialnością prawną Wdrażanie do przestrzegania i respektowania prawa. Uczenie i rozwijanie odpowiedzialności wśród nieletnich za popełnione błędy i czyny . Uczenie współodpowiedzialności. Przestrzeganie ogólnie panujących i akceptowanych zasad przez ogół społeczeństwa 	Praca zbiorowa	Prelekcja Pogadanka	Wychowawcy
Seks i molestowanie	<ul style="list-style-type: none"> Opóźnienie inicjacji seksualnej. Zapoznanie z problematyką AIDS i HIV 	Praca zbiorowa	Prelekcja Dyskusja kierowana	Wychowawcy
Uzależnienia	<ul style="list-style-type: none"> Uświadomienie o szkodliwości środków psychoaktywnych Zmniejszenie motywacji do eksperymentowania ze środkami psychoaktywnymi w celu osiągnięcia pożądanych stanów emocjonalnych Zwiększenie świadomości nieletnich na temat przyczyn i źródeł uzależnienia. Uświadomienie działania środków psychoaktywnych na organizm ludzki 	Praca zbiorowa	Wykład	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog
Zdrowy tryb życia	<ul style="list-style-type: none"> Wdrażanie nieletnich do utrzymywania higieny osobistej Rozwijanie odpowiedzialności za utrzymanie czystości na terenie grupy wychowawczej jak i placówki 	Praca zbiorowa	Prelekcja	Wychowawcy,
Kultura osobista	<ul style="list-style-type: none"> Wzbudzanie szacunku do norm społecznie aprobowanych Podniesienie kultury osobistej nieletnich 	Praca zbiorowa, praca indywidualna	Pogadanka Inscenizacja	Wychowawcy, nauczyciele, psycholog
Organizacja czasu wolnego	<ul style="list-style-type: none"> Ukazanie nieletnim alternatywnego sposobu spędzania czasu wolnego Racjonalne zaspokajanie potrzeb 	Grupa	Burza mózgów	Wychowawcy, nauczyciele
Tolerancja	<ul style="list-style-type: none"> Uwrażliwienie na drugiego człowieka Przestrzeganie drugiego człowieka jako sprzymierzeńca a nie konkurenta 	Praca zbiorowa	Dyskusja	Pedagog, wychowawcy, nauczyciele
Komunikacja	<ul style="list-style-type: none"> Rozwijanie umiejętności słuchania i wyrażania myśli. Wdrażanie do umiejętności przyswajania przekazywanych treści Nauka zachowań asertywnych i negocjacji 	Praca zbiorowa	Dyskusja	Wychowawcy nauczyciele, psycholog
Podejmowanie decyzji	<ul style="list-style-type: none"> Rozwijanie umiejętności podejmowania trafnych decyzji Wdrażanie nieletnich do przemyślanych działań. Wdrażanie nieletnich do zachowań pożądanych. Wdrażanie nieletnich do zdobywania umiejętności społecznie aprobowanych 	Grupa	gry symulacyjne	Wychowawcy, nauczyciele, psycholog
System wartości	<ul style="list-style-type: none"> Ukształtowanie pożądanego systemu wartości Uświadomienie nieletnich o konieczności przestrzegania ogólnie panującego systemu wartości. Krytyczny stosunek do mediów, reklam i Internetu 	Grupa, praca indywidualna	Dyskusja kierowana	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog
Samodoskonalenie	<ul style="list-style-type: none"> Budowa adekwatnej samooceny Rozwijanie empatii Rozpoznajemy uczucia i emocje Zwiększenie zdolności i motywacji do osiągania własnych celów 	Praca w małych grupach	gry symulacyjne	Nauczyciele, wychowawcy

Lepsze wyniki w nauce.	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywizujące metody nauczania. • Prezentowanie osiągnięć nieletnich Rozpoznać problemy rozwojowe podopiecznych • Zwiększenie motywacji do nauki. • Zwiększenie zdolności i motywacji do osiągnięcia celu. • Zespoły wyrównywania wiedzy, "odrabianki". • Doskonalenie umiejętności czytania ze zrozumieniem Ćwiczenia praktyczne rozwijające umiejętność koncentracji, ćwiczenia relaksacyjne, 	Grupa, praca indywidualna	Zajęcia praktyczne	Wychowawcy nauczyciele,
Koła zainteresowań	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań nieletnich. Kształtowanie nowego spojrzenia na rzeczywistość 	Chętni nieletni	Zajęcia praktyczne	Prowadzący koła zainteresowań
Sport	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudzanie zainteresowań sportem Możliwość odreagowania napięć i stresów Preferowanie zasad fair-play 	Grupa	Zajęcia praktyczne	Nauczyciele w-f, wychowawcy
Pracownia komputerowa	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie nieletnich z zagrożeniami jakie niesie ze sobą korzystanie z Internetu. 	Praca zbiorowa	Zajęcia praktyczne	Nauczyciel informatyki

9. PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA PODOPIECZNYCH.

W wyniku działań profilaktycznych podopieczny :

Potrafi radzić sobie w sytuacji przemocy, stresu i zagrożenia,

Jest asertywny.

Zna konsekwencje zażywania narkotyków, palenia, picia i wpływu używek na własne zdrowie.

Prowadzi zdrowy styl życia.

Aдекватnie ocenia swoje możliwości.

- Rozróżnia uczucia i emocje.

10. EWALUACJA PROGRAMU.

Narzędzia ewaluacyjne

- bezpośrednia rozmowa z podopiecznymi,
- wnikliwa obserwacja nieletnich,
- ankiety przeprowadzone wśród nieletnich,
- analiza dokumentacji istniejącej w placówce,

W celu określenia wyników należy odpowiedzieć na pytania:

- czy zamierzone działania rzeczywiście miały miejsce? Jeśli nie – dlaczego?
- czy planowane zadania zostały zakończone? Jeśli nie – dlaczego, co zdarzyło się niespodziewanego?
- co sądzą o zadaniach ci, którzy w nich uczestniczyli i byli ich odbiorcami?
- jakie użyto środki i czy były wystarczające?
- czy wprowadzono zmiany w planie? Jeśli tak to jakie?

Informacje dotyczące wyników, wniosków oraz zalecenia będą przekazywane wszystkim pracownikom pedagogicznym. Posłuży to podsumowaniu i ocenie, stworzy okazję do analiz i dyskusji.

Literatura

1. E. Kosińska i B. Zachara „Profilaktyka pierwszorzędowa”.
2. R. Knez i W. Słonina „Poznaję – wybieram”.
3. M. Grodowska i M. Kowalska „Wychowawczy program profilaktyczny”.
4. K. Wojcieszek „Wygrać życie”.
5. A. P. Goldstein, K. W. Reagles i L. L. Amann „Umiejętności chroniące – zapobieganie narkomanii wśród młodzieży”
6. MEN „Jak żyć z ludźmi – umiejętności interpersonalne”.
7. J. Szymańska „Programy profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki”.
8. E. Potempska „Rozwój empatii i kompetencji społecznych”.
9. Z. Gaś „Profilaktyka uzależnień”.
10. Z. Gaś „Profilaktyka w szkole [W]: "Zapobieganie uzależnieniom uczniów”.
11. J. Hawkins „Podręcznik ewaluacji programów profilaktycznych”.
12. E. Kosińska „Mądrze i skutecznie. Zasady konstruowania szkolnego programu profilaktyczno – wychowawczego”.
13. Ruth Maxwell - „Dzieci, alkohol, narkotyki”.
14. M. Simm i M. Węgrzyn – Jonek „Budowanie szkolnego programu profilaktyki”.
15. J.K. Falewicz - ABC problemów alkoholowych”.